15.11.2021

Eduskunta

Maa- ja metsätalousvaliokunta

Maa- ja metsätalousvaliokunta tiistai 16.11.2021 klo 10.00 / HE 193/2021 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi luonnonmukaisen tuotannon valvonnan järjestämisestä sekä sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta on pyytänyt Päivittäistavarakauppa PTY ry:n asiantuntijaa kuultavaksi ja kirjallista lausuntoa otsikkoasiassa. PTY kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja toteaa seuraavaa:

Yleistä

Lakiesityksellä muutetaan voimassa olevaa luonnonmukaista tuotantoa koskevaa lainsäädäntöä EU:n luonnonmukaista tuotantoa koskevan asetuksen (EU) 2018/848 tullessa voimaan 1.1.2022. PTY:n jäsenyrityksille muutos on merkittävä. Silloin, kun myymälä myy pakkaamattomia luonnonmukaisia elintarvikkeita yli 20 000 euron edestä/vuosi, se tulee luonnonmukaisen tuotannon valvontajärjestelmän piiriin. Voidaan arvioida, että luomutuotteita ylipäätään myyviä vähittäiskauppoja on noin 3000 kpl (1.1.2021), joista muutos koskettaa arviolta 600–700 myymälää. Nämä ovat pinta-alaltaan ja myynniltään suurimpia myymälöitä.

EU:n virallinen valvonta-asetus (EU) 2017/625, jota luonnonmukaisen tuotannon valvontaan sovelletaan, tuo mukanaan uusia valvontakeinoja ja seuraamuksia. EU:n virallinen valvonta-asetus (EU) 2017/625, jota luonnonmukaisen tuotannon valvontaan sovelletaan, tuo mukanaan uusia valvontakeinoja ja seuraamuksia.

PTY pitää EU asetusten mukanaan tuomia muutoksia hallituksen esityksessä tasapainoisesti toteutettuina. PTY pitää myös perusteltuna, että viranomaiset saavat käyttöönsä moderneja valvontakeinoja, jotta luomutuotteisiin kohdistunut petoksellisen toiminta voidaan helpommin havaita ja torjua.

Seuraamusten osalta hallituksen esitystä on tarkennettu. On tärkeää, että viranomaistoiminnassa seurataan tiukasti suhteellisuusperiaatetta tilanteissa, joissa viranomainen epäilee tai toteaa yrityksen toimineen säännösten vastaisesti.

Sertifikaattivelvoitteesta vapautetut toimijat

Jos toimijan vuotuisesta liikevaihdosta pakkaamattomien luonnonmukaisten tuotteiden myynti on enintään 20 000 euroa, toimija on vapautettu sertifikaatti velvollisuudesta. Jos myynti ylittää edellä mainitun liikevaihtorajan, toimijan on tehtävä siitä ilmoitus valvontajärjestelmään liittymiseksi.

PTY pitää hyvänä, että vähittäiskaupat vapautetaan sertifikaattivelvoitteesta edellä mainituilla perusteilla.

15.11.2021

Kirjanpito- ja dokumentaatiovelvoitteet sekä hallintomaksut

Sertifikaattivelvoitteen laajeneminen aiheuttaa lisäkustannuksia pakkaamattomia tuotteita myyville vähittäiskaupoille rekisteröinnin, sertifioinnin ja valvonnan edellyttämän dokumentaation takia. Lisäksi hallintomaksut lisääntyvät.

Pakkaamattomien luomutuotteiden vuotuisen liikevaihdon seuranta edellyttää valvontaa, josta perittäisiin hallintomaksu. Tällöin sertifikaattivelvoitteesta vapautettuun toimijaan kohdistuu sama maksurasite kuin toimijaan, jonka on kuuluttava luonnonmukaisen tuotannon valvontajärjestelmään.
Vuoden 2022 alusta kaikilta elintarvikkeita myyviltä toimijoilta aletaan lisäksi periä pakollista 150 € euron perusmaksua ja nämä maksut tulevat perusmaksun päälle.

Kun toimijoiden kustannuksia ei tule tarpeettomasti lisätä viranomaismaksuilla, voitaisiin harkita hallintomaksun perimättä jättämistä niiltä toimijoilta, joilla ei ole sertifikaattivelvoitetta vaan ainoastaan velvoite ilmoittaa luomutuotteiden myynnistä elintarvikevalvontaviranomaisille.

Byrokratian lisääntyminen saattaa johtaa luonnonmukaisesti tuotettujen elintarvikkeiden lisääntyvään pakkaamiseen, koska pakatut tuotteet jäävät sertifiointivelvollisuuden ulkopuolelle. Tämä on vastoin luonnonmukaisen tuotannon perusperiaatteita ja ympäristönsuojelua, sekä vastoin muovin käytön vähentämispyrkimyksiä.

Valvonnan riittävällä resurssoinnilla, tehokkaalla valvontasuunnittelulla sekä sähköisiä tiedonvälitysjärjestelmiä hyväksikäyttämällä tulee vähentää toimijoille aiheutuvaa hallinnollista taakkaa ja ylimääräistä byrokratiaa.

Seuraamusmaksu

Hallinnollinen seuraamusmaksu 300–5000 euroa on kokonaan uusi pakkokeino.

Seuraamusmaksun yläraja on edelleen varsin korkea, 5000 euroa. Jotta maksua käytetään perusteluissa selostetun siirtymäkauden jälkeen yhteneväisellä tavalla joka puolella Suomea, edellyttää se viranomaisten perusteellista ohjeistamista.

Kunnioittavasti

Päivittäistavarakauppa ry

Merja Söderström

Lakimies, asiantuntija